

ŠVĖKŠNOS “SAULĖS” GIMNAZIJA

Projektinio darbo

“Žydų likimas Švėkšnoje” pristatymas

DARBO AUTORIS: **Gabija Kumetytė (IIa kl.)**

DARBO VADOVAS: **mokytoja Daiva Vileikienė**

**Pirmąkart
žydų tautybės žmogus
Švėkšnoje, vardu Elijas,
rašytiniuose šaltiniuose
paminėtas 1644 m.**

Po 50 metų, apie 1695 m. Švėkšnoje tarp 700 miestelio gyventojų jau gyveno apie 100 žydų, o 1765 m. žydai sudarė pusę visų Švėkšnos miestelio gyventojų.

**Švēkšņoje žydai vērtēsi
amatais, prekyba, taip pat
kitais verslais - turējo
parduotuvēles, nuomojosi
malūnus, ūkius, smukles.**

**Švėkšnoje žydai
kūrėsi miestelio centre, kur
buvo palankios sąlygos jų
verslams plėtoti.**

Žydai didžiavosi savo miestu, nes po atnaujinimo jis tapo labai patrauklus.

Jaunimas daug laiko praleisdavo parke.

Buvo tik viena vieta Švėkšnoje, kur žydai nesijausdavo patogiai, ir kur jie neidavo.

Tai buvo Veiviržėnų (Verzan) gatvė.

Tarpukario metais žydai turėjo tvirtą prekybos monopolį Švėkšnoje. Jų krautuvėlės buvo savotiškai pastatytos viduryje aikštės, ilgoje eilėje, po vienu stogu, sudarydamos vieną pastatą.

**Šitaip 1910 m. atrodė žydų krautuvėlių eilė.
Pastatas 1925 m.
per didįjį Švėkšnos gaisrą sudegė.**

***Po gaisro krautuvių eilė atstatyta.
Pastatas nugriautas 1941 m., o plytos
panaudotos ligoninės statybai.***

***Iki 1925 m.gegužės 15 d. gaisro
Švėkšnos miestelyje stovėjo 2 sinagogos,
kurias gaisras sunaikino.***

Vēlīau vietoj vienos iš sudegusių buvo pastatyta mūrinė sinagoga, kuri stovi iki šiol.

Taip sinagoga atrodo dabar. Pastatas labai apleistas, nenaudojamas.

Jau penkerių metų žydukai pradėdavo lankyti pradžios mokyklėles.

Žydai turėjo savo pradinę mokyklą, o vidurinę mokyklą lankė kartu su miestelio jaunimu.

Pagal statistikos
**duomenis Švėkšnoje 1937
– 1938 m. mokyklą lankė
245 mokiniai, iš kurių – 48
žydų tautybės.**

**Švėkšnos Žydų kapinės buvo
šiaurinėje miestelio dalyje,
atokiau nuo kelio į
Veiviržėnus.**

**Vokiečių okupacijos metais
šios didelės ir senos, XVII a.
vidurį siekiančios kapinės,
buvo sunaikintos.**

**Prieš Antrąją pasaulinę karą
Švėkšnoje žydai sudarė
miestelio gyventojų daugumą
– čia gyveno apie 400 žydų
šeimų. Vokiečių okupacijos
metais Švėkšnos miestelio
žydų bendruomenė buvo
visiškai sunaikinta.**

Iš pradžių miestelio žydai buvo suvaryti į atskirą kvartalą – getą, kuris buvo tarp sinagogos, Siaurosios ir Žydų (dabartinės J. Maciejausko) gatvių. Gete su žydais buvo elgiamasi žiauriai ir nežmoniškai.

Vokiečiams okupavus Švėkšną, iškart išleisti įsakymai apie žydus.

Vokiečių okupacijos metais pradėtas žydų naikinimo procesas šiame krašte: reikėjo atrinkti žydus, tinkamus vergų darbui Vokietijoje.

**Stovėdami sinagogos kieme, žydai manė,
kad jie girdi kariamų žydų riksmus.**

**Prie stalų, kur jie atiduodavo viską, ką
turėjo, ir buvo surašomi, stovėjo
kareiviai.**

**Šie, už neteisingą elgesį žydus lazdomis ir
virvėmis sumušdavo iki kraujo.**

**Ant kiekvieno žydo galvos plaukų kirpimo
mašinėle buvo iškerpamas kryžius,
nukirptos religingų žydų barzdos.**

Patekusiems į moterų skyrių, vyrams buvo įsakyta stovėti eilėje ir daryti pratimus.

Atliekant šiuos pratimus jie buvo mušami.

Kam nepavykdavo jų atlikti, ar nebuvo jėgų tęsti, buvo mušami iki sąmonės netekimo.

Tada ant jų užpildavo šalto vandens ir pradėdavo iš naujo.

Ši kankynė truko tris valandas.

Baugindami žmones, vokiečiai juos išvedė į lauką ir šaudė virš jų galvų.

**Vyrai buvo atskirti nuo šeimų
ir išvežti į Šilutės (tuo metu
Heydekrug) apskrityje įkurtas
darbo stovyklas.**

**1943 m. vasarą šios darbo
stovyklos buvo likviduotos, o
darbingi žmonės išvežti į
Aušvico (Osvencimo)
naikinimo stovyklą.**

Likę Švėkšnos gete žydų moterys, seneliai ir vaikai buvo išžudyti. Jie buvo sušaudyti už 6 km. nuo Švėkšnos esančiame Inkaklių miškelyje. Dabar ši vieta yra įamžinta.

Rodyklė, nurodanti žydų genocido aukų vietą.

Žydų genocido aukų vieta.

